

Mobilie ārsti pie mājas durvīm

Ja dzīvo laukos vai esi ļoti aizņemta, nereti šķiet, ka no tevis līdz ārsta kabinetam ir vairāki simti gaismas gadu. Mediķi ir atklājuši, ka šo attālumu var samazināt, ja viņi ar visām medicīniskajām iekārtām piebrauc pie tavas mājas sliekšņa.

Teksts: Gunita Nagle

Konsultējuši "Veselības centra 4" Diagnostikas centra radiologe-diagnoste Daiga Ozolina, Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas Zobārstniecības un sejas ķirurģijas centra vadītājs, zobārsts Andis Paeglis, Valsts asinsdonoru centra specializētā autobusa virsmāsa Lijīja Ūbuševa un medicīnas pakalpojumu uzņēmuma "Telemedica" medicīniskā direktore Aļģida Sinkēviča

Laika, naudas, iespēju trūkums – var būt daudzi un dažādi iemesli, kādēļ cilvēki nenonāk līdz ārsta kabinetam. Un dažkārt tas viņiem maksā ļoti dārgi. Tādēļ ideja pielāgot medicīniskās iekārtas mazākām vai lielākām automašīnām, lai svarīgi izmekējumi vai ārstēšana

būtu iespējama pēc iespējas tuvāk pacienta dzīvesvietai, šķiet ļoti cilvēcīga un humāna. "Veselība" apzināja četrus veidus "ārstu kabinetus", kas gatavi braukt pie pacienta, – mobilo mamogrāfijas automašīnu, zobārstniecības autobusu, Valsts asins donoru centra specializēto autobusu un mobilo klīniku.

Ceļojošais

Mobilās zobārstniecības autobusa ierašanās daudzus mazpilsētu un pagastu bērniem ir liels notikums, kas samazinājis bojāto zobu skaitu un palielinājis interesi rūpēties par mutes veselību.

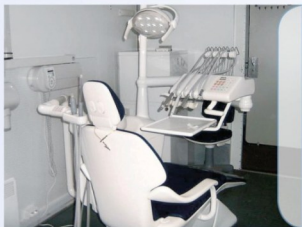
Laiks, kad bērni viens otru baidīja ar zobārstu, jau sen aiz muguras. Tagad gluži kā pasakā bērni prēcīgi dodas uz zobārstniecības kabinetu, it īpaši, ja tas ir autobūsā, kas piebraucis pie skolas vai bērnudārza. Nereti attālāku reģionu bērniem tā ir vienīgā iespēja nokļūt pie zobārsta, kurš ne vien ieliek plombas, bet arī dod padomu, kā cīnīties ar kariem un ļaunajiem zobgraužiem.

Var labot zobus kaut tuksnēsi

Mobilā zobārstniecība nav nekas jauns. Jau 70. un 80. gados pa Latviju braukāja ungāru "Ikarus" autobuss ar čehu zobārstniecības iekārtām. Toreiz šim mobilās zobārstniecības kabinetam bija nosaukums "Masveida mutes dobuma sanācija". Taču 90. gados iekārtas jau bija morāli novecojušas, stāsta Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas Zobārstniecības un sejas ķirurģijas centra vadītājs, zobārsts Andis Paeglis. Tieši viņš ir viens no tiem cilvēkiem, kuriem pirms aptuveni desmit gadiem radās doma atjaunot mobilās zobārstniecības autobusu.

Foto: Shutterstock.com un no Paula Stradiņa KUS un Valsts asinsdonoru centra arhīva

zobārsta kabinets

Mobilās zobārstniecības kabineta apmeklējums

- 2009. gadā bija 5174 mobilās zobārstniecības kabineta apmeklējumi, vidēji 22 dienā
- 2010. gadā no janvāra līdz maijam autobusos bijuši 2665 apmeklētāji, vidēji 25 dienā
- 63% no visiem pārvietojamo zobārstniecības kabineta klientiem bija bērni vecumā no 7 līdz 14 gadiem
- 20,8% – bērni vecumā no 15 līdz 18 gadiem
- 16% – bērnu dārzu audzēkņi

Lielākajās Latvijas pilsētās ir gan zobārsti, gan higiēnisti, bet mazpilsētās un pagastos viņu nereti nav. Veselības ministrija atbalstīja Anda Paegļiša un viņa domubiedru ieceri, un kopš 2007. gada rudens Latvijā strādā divi mobilās zobārstniecības kabineti.

Abas mašīnas ar bērnu zīmētajiem smaidīgajiem zobiem uz sānien ir komplektētas tepat Latvijā. Visas iekārtas ir tik ļoti nostiprinātas, ka spēj izturēt šūpošanos, mašīnai braukājot pa lauku ceļiem. Katrā no mašīnām ir arī ļoti labs zobārstniecības krēsls ar bezēnu lampu, kas vietā, kur nav dabiskās gaismas, ir ļoti svarīgi.

Katrā no autobusu iespējama instrumentu sterilizēšana, tajos ir arī rentgena aparāts un interneta pieslēgums, lai nepieciešamības gadījumā zobārstis varētu nosūtīt attēlus kolēģiem un konsultēties ar viņiem. Lai mobilās zobārstniecības autobusus strādātu, vajag tikai elektroenerģiju un dzeramo ūdeni, ko parasti dod skolas vai bērnudārzī. Taču, ja vien būtu tāda vajadzība, zobārsti mašīnās spētu labot zobus kaut vai tukšsēdā vidū, jo tiem ir savi generatori.

Pazīsti savu zobārstul!

Galvenais mobilās zobārstniecības mašīnu mērķis ir nodrošināt zobārstu pieejamību

bērniem Latvijas mazpilsētās un pagastos. "Mēs negribam redzēt šos autobusus gaišā dienas laikā braucam pa kādu no lielajām pilsētām," saka Andis Paegļītis. "Pa dienu mašīnai jāstrādā pie kādas skolas vai bērnudārzā, vienīgi naktīs tā var atrasties kādā lielākā pilsētā drošā vietā. Pa dienu mūsu autobusu durvis ir atvērtas tikai bērniem, bet vakaros zobārstis un higiēnists drīkst apkalpot arī bērnu radus un kaimiņus, taču par maksu. Tas tādēļ, ka bērniem līdz 18 gadu vecumam valsts apmaksā zobārsta un zobu higiēnista pakalpojumus, bet pieaugušajiem ne.

Mobilās zobārstniecības autobusu maršrutus plāno Mutes veselības centrs. Latvijā ir 30 šādi centri, kuru zobu higiēnisti un zobārsti reģionu bērniem ik pa laikam veic mutes veselības apskates. Izvērtējot to rezultātus, tiek izlemts, kurā pagastā vai mazpilsētā ir visvairāk tādu bērnu, kuriem vajadzīga steidzama palīdzība, un tie viņiem tad arī nogādā zobārsta kabinetu uz riteņiem. Parasti Mutes veselības

centra speciālisti mēģina vienoties, lai autobusus strādātu tuvākās pilsētās vai reģiona centra zobārstī. Andis Paegļītis uzsver, ka ir ļoti svarīgi, lai bērni pazītu tuvāko sasniedzamo higiēnistu vai zobārstu, zinātu, kā viņu uzņem, un pierastu vismaz reizi gada to arī izdarīt. "Tomēr pienāks reize, kad bērns nevarēs vairs gaidīt, kad pie viņa atbrauks zobārstis. Tad viņam ir jāzina vismaz ārsta vārds, pie kura doties," saka Andis Paegļītis. "Bērni, kuri ir gājuši pie zobārsta, parasti arī turpina viņu apmeklēt. Vismaz divas reizes gada bērnam būtu jāapmeklē higiēnists."

"Galvenais valsts ieguvums, ieguldot naudu šo autobusu uzturēšanā, – zobārsta pakalpojumi laukos kļūst pieejami," uzsver Andis Paegļītis. Laikā kopš 1993. gada, kad periodiski tiek pērti bērnu mutes veselība, kārta skarto, plombēto un izrauto zobu kļūst aizvien mazāk. "Saglabāt bērniem pēc iespējas veselākus zobus ir lētāk, nekā ļaut tiem sabojāties un tad tos labot," uzsver zobārsts.

STATISTIKA

Kariesa skartie, plombētie un izrautie zobi 12 gadu veciem bērniem (ārstu aprēķinātais vidējais skaits)

- 1993. gads – **5,8**
- 2000. gads – **3,9**
- 2002. gads – **3,5**
- 2007. gads – **3,2**
- 2008. gads – **2,4**

Informācija: Zobārstniecības un sejas ķirurģijas centrs

UZZINI!

Par zobārstniecības autobusu maršrutu interesēties tuvākajā Mutes veselības centrā!

Mamogrāfs tev un tavai kaimiņienei

Mobilā mamogrāfa ģeogrāfija

Mobilā mamogrāfa izbraukumi aptvēruši visus Latvijas reģionus. Mamogrāfs viesojies 34 Latvijas pilsētās, tajā skaitā trīs vietās Rīgā – Kalnciemā, Bolderājā un Ziepniekkalnā.

Vidzemē tas ir bijis 16 pilsētās, Kurzemē – 12, Latgalē – 4, Zemgalē – tikai Rundālē.

UZZINI!

Vairāk informācijas meklē www.mamografija.lv. Uz izmekļējumiem var pierakstīties, zvanot pa tālruni 67142840 vai 27866655.

Kopš Latviju apbraukā mobilās mamogrāfijas automašīna, palielinājusies iespēja, ka krūts vēzis tiek atklāts agrīni.

Vairāk nekā puse sievietes, kuras saņem Veselības norēķiņu centra uzaicinājumu veikt krūts izmeklējumu, iemet aploksni ar visu vēstuli atkritumu spainī.

Daudzas lauku sievas atrunājas, ka ir pārlietu sarēžģīti

ne vien sameklēt savai zemeņnieku sētai vistuvāko mamogrāfijas iekārtu un pieteikties izmekļējumiem, bet arī noteiktajā dienā aizkļūt līdz tam, jo daudzi starppilsētu autobusi kursē tikai vienu vai divas reizes dienā.

Tieši šīs sievietes ir vispriecīgākās sagaidīt "Veselības centra 4" mobilās mamogrāfijas automašīnu, kurā šoferis ved mūsdienīgu digitālo aparātūru un zinošu radiologa asistenti, kura veic izmeklējumus.

Brauc uz vietām, kur mamogrāfa nav

Pārsvaŗ gadījumu automašīna brauc uz nomaļām vietām, kur nav pieejami mamogrāfa izmeklējumi. Pirms tam ģimenes ārsts vai pagasta feldšers ir norādījis pierakstu, un, kad autobuss ir atbraucis, sievietes dodas iekšā automašīnā gluži kā ārsta kabinetā. Taču

Ieradies ārsts ar kliniku ģemodānā

Ja tev nav laika iet uz kliniku, tā var "aiziet" pie tevis! Aizņemtiem cilvēkiem ir iespējams profilaktiskās veselības pārbaudes veikt, neizkāpjot no ģēbām.

Mēs visi zinām, ka veselība ir viens no lielākajiem dārgumiem. Diemžēl ne vienmēr atliek laika, lai šo dimantu pulētu un spodrinātu. Ikgadējas veselības pārbaudes, kas prasa pierakstu pie virknes speciālistu dažādiem izmeklējumiem un vismaz divas dienas laika, mūsdienās atļaujas vien retais. Tādēļ uzņēmums "Telemedica" nolēmis piedāvāt veikt veselības pārbaudes mājās.

Profilakse glāb dzīvību

"Mūsu ģimēnē kāds trīsdesmitgadnieks profilaksē

notiek aizgāja nodot asinsanalīzes un nebija paspējis aiziet līdz mājām, kad viņam no laboratorijas zvanīja un ziņoja par ļoti sliktu asinsainu. Viņam atklāja leikozī agrīnā stadijā, ko var izārstēt. Tātad cilvēku glāba profilaktiskā apskate," stāsta "Telemedica" medicīniskā direktore Aigida Sinkēviča. Pārliecība, ka ikgadējas veselības pārbaudes ir ļoti būtiskas agrīnai diagnostikai, bija viens no galvenajiem iemesliem, kādēļ uzņēmums nolēma izveidot mobilo kliniku.

automašīna bijusi arī daudzās vietās, kur veikt izmeklējumus nebūt nav tik nepieciešami.

"Bieži vien pacienti vairāk uzticas Rīgas, nevis vietējiem ārstiem," paskaidro "Veselības centra 4" Diagnostikas centra radiologa-diagnoste Daiga Ozoliņa. Ar piebildi – diemžēl.

Galvenā automašīnas vērtība ir tajā iemontētais modernais digitālais mamogrāfs, ar kura palīdzību radiologa asistente veic standarta izmeklējumus un iegūtos datus vēlāk nogādā Daigai Ozoliņai izvērtēšanai. "Man tie ir jāanalizē un jādod slēdzieni. Atbildi pa pastu nosūtām pacientēm uz mājas adresi," skaidro ārste. Parasti sievietes to saņem vienas vai divu nedēļu laikā. Jāņem vērā, ka tā ir rakstīta, izmantojot medicīnisku terminoloģiju, tādēļ, ja šķiet nesaņemta, jāzvana ģimenes ārstam un jālūdz paskaidrojumi. "Katrā gadījumā – ja ir neskaidra atradne, tiek rekomendēta ultrasonogrāfija. Bet, ja ir aizdomas par ļaundabīgu

audzēju, obligāta vizīte pie onkologa," skaidro Daiga Ozoliņa.

Pašam sevi jāglābj

Ķada siltajos mēnešos vienlaikus izbraukuma laikā uz izmeklējumiem autobusā aizgāja vidēji 50 sievietes dienā, tagad – aptuveni 30. Pēc Daigas Ozoliņas vārdiem, tas ir daudz un, pateicoties mobilajam mamogrāfam, ir izdevies atklāt daudzus ļaundabīgus audzēju gadījumus.

Apmēram pusē no 4560 sievietēm, kas pērn izmantoja iespēju veikt izmeklējumus automašīnā, tajā ieradās arī Veselības norēķinu centra uzacīnājumu veikt profilaktisko skrīninga izmeklējumus. Sievietēm, kuras sasniegušas 50 gadu vecumu, ik pēc diviem gadiem sāks izmeklējumus ir bezmaksas pakalpojums. "Līdz šim uzacīnājumu mērķa irerasties uz šādu valsts apmaksātu izmeklēšanu atsaucās vien aptuveni 20% sievietes. Domāju, ka, pateicoties mobilajam mamogrāfam,

procents ir pieaudzis," stāsta Daiga Ozoliņa. "Krūts vēzis ir ļoti sāpīga problēma. Sieviešu vidū tā ir izplatītākā onkoloģiskā saslimšana Latvijā. Izpētot statistiku par krūts vēža saslimšanu, manuprāt, apmaksātiem mamogrāfijas izmeklējumiem vajadzētu būt vismaz no 40 gadu vecuma. Es iesaku neželot laiku izmeklējumiem. Kā sievietei vismaz vienreiz gadā jāaiziet pie ģinekologa, tā viņai vienreiz gadā būtu jādodas uz mamogrāfiju."

Otra lielākā daļa mobilās mamogrāfijas automašīnas apmeklētāju – 1682 – bija ar ģimenes ārsta nosūtījumu. Tas nozīmē, ka sievietei par izmeklēšanu jāmaksā vien pacienta nodeva – divi lāti. Daiga Ozoliņa uzsver, ka jebkurai sievietei ir tiesības lūgt ģimenes ārstam nosūtījumu uz mamogrāfijas izmeklējumus neatkarīgi no tā, vai krūtīs ir vai nav saustašais kāds veidojums. Jo ir krūts vēža formas, kuras nevar saustašit. Tās nav iespējams saskatīt sonogrāfijā un var atklāt tikai mamogrāfa

izmeklējumos. Pagaidām nav precīzu datu, cik sievietēm, kuras veikušas izmeklējumus autobusā, ir atklāts vēzis. Taču Daiga Ozoliņa lēš, ka vidēji no katrēm 70 mobilo mamogrāfu attēliem, ko viņa apskata, vismaz vienā ir saskatāms vēzis. Daudzi "pieķerti" agrīnajās stadijās, bet ir bijuši daudz ielaistu vēžu.

"Attēli liecina, ka vēzis ir ārēji redzams, bet sieviete tik un tā nav gājusi pie ārsta. Kas zina, ja nebūtu piebraucis autobuss, droši vien tā arī nebūtu aizgājusi," saka Daiga Ozoliņa. "Vēzis jebkurā gadījumā ir ārstējams. Ja tas ir agrīni diagnosticēts, no tā var atbrīvoties pilnībā. Arī tad, ja slimība ir ielaista, pēc operācijas, ķīmijterapijas un staru terapijas sievietē var pagarināt savu mūžu."

Labākā vēsts gan ir tā, ka vairumā gadījumu mobilās mamogrāfijas autobusa apmeklējumus sievietēm ir profilaktisks pasākums, pēc kura viņas saņem ziņu – viss ir kārtībā!

KĀDI IZMEKLĒJUMI IESPĒJAMI MOBILAJĀ KLĪNIKĀ

- Asinsspiediena tests
- Pārbaude ar dermaskopu, kas palīdz diagnosticēt ādas labdabīgus un ļaundabīgus veidojumus agrīnā stadijā
- Pulsa tests
- Elektrokardiogramma
- Redzes asuma noteikšana
- Dzirdes pārbaude
- Funkcionālie plaušu izmeklējumi
- Asinsanalīze
- Urīna analīze

Mobilā klīnika patiesībā nav nekas vairāk kā milzu čemodāns ar dažādiem medicīniskiem izmeklējumiem paredzētiem aparātiem un Latvijas zinātnieku izstrādātu izmeklējumu programmatūru

ar interneta un mobilā telefona savienojumu. Ja pie jums mājās ierodas ārsts ar šādu mobilo klīniku, viņš var iztaujāt, izmeklēt, izmērīt asinsspiedienu, veikt elektrokardiogrammu, pārbaudīt pulsu,

redzes un dzirdes asumu, izpētīt elpošanas funkcijas, pārbaudīt ādas veselību, paņemt asins un urīna paraugus analīzēm. Tiek noteikta pat ķermeņa biomasa, lai cilvēks varētu justies pārliecināts, ka nav ne par kārnu, ne par resnu. "Mūsu klienti ir cilvēki, kuriem veselība ir vērtība, taču kuri ir pārlietu aizņemti, lai pavadītu vairākas stundas kādā no veselības centriem dažādā mediju un speciālistu kabinetos profilaktiskai apskatei. Mājas vizīte aizņem vidēji pusotru stundu laikā," stāsta Aigida Sinkēviča. Tas ir maksas pakalpojums, kas klientam izmaksā 70–80 latu.

Visu analīžu un veselības pārbažu rezultātiem jābūt gataviem divu dienu laikā, un tos klientam piegādā viņam vēlāmā veidā – izdrukātus un ar kurjeru pastu, elektroniski, CD vai zibatmiņā.

Atbildē ir arī rekomendācijas, kādus speciālistus būtu ieteicams apmeklēt, lai konkrētāzētū nepieciešamos veselības uzlabojumus.

Visi dati par klienta veselības stāvokli no gada uz gadu droši glabājas "Telemedicīna" datubāzē, ko Aigida Sinkēviča uzskata par šī pakalpojuma pievienoto vērtību. Tādējādi būs iespējams gadu gaitā izsekot līdzīgi izmaiņām.

Uzdāvēni dzīvību, ziedojot asinis autobusā!

Liels autobuss, kuru rotā skaista sirds, mēdz dienas karstākajās darba stundās stāvēt pašā pilsētas centrā, lai tieši tu atrastu laiku un iespēju ziedot asinis.

Tu vari būt donors, ja...

- ...esi vesels
- ...tev ir 18–65 gadi
- ...dienā pirms asinis ziedošanas neesi lietojis alkoholu
- ...esi paēdis, izgulējies, atpūties, jūties labi un kādu laiku neesi slimojis
- ...pēdējo reizi asinis ziedoji pirms 60 dienām
- ...tev līdz ir kāds personu apliecināošs dokuments
- Vēlams, lai iepriekšējā vakarā pirms asinis nodošanas esi dzēris daudz šķidruma un neesi ēdis treknu ēdienu.
- Vēlams, lai pēc asinis ziedošanas tev nav nepieciešamas pašam sāsties pie stūres un vadīt mašīnu.

UZZINI!

Vairāk informācijas var iegūt www.vodc.gov.lv, www.donors.lv vai pa bezmaksas tālruni 80000003.

Wabrīt! Jūs nodot asinis?" jautā man meitene, tiklīdz esmu nospiedusi pogu autobusa durvju labajā pusē, tās ir atvērusās un esmu uzkāpusi uz pakāpieniem. Kreisajā pusē katru donoru pierēģistrē, labajā viņam ir iespēja atgulties uz kādas no četrām kušētēm, lai nodotu asinis. Autobuss dodas izbraukumam pa Rīgu jau ceturto gadu, katram no rīdziniekiem pietuvinot iespēju glābt kāda cilvēka dzīvību.

Labs darbs glūži nejausī

Galvenais iemesls, kādēļ ar valsts atbalstu 2007. gadā tika izveidots šāds Valsts asinsdonoru centra specializētais autobuss, bija gaužām prozaisks un vienkāršs – ne katrs, kurš gatavs ziedot asinis, ir gatavs veļtīt laiku ceļam līdz centra telpām Rīgā Sēlpils ielā. Centra speciālisti lēsa – ja cilvēkiem būtu iespēja ziedot asinis, nekur nebraucot, tikai izejot no biroja, augstskolas vai mājas, valstī būtu daudz vairāk donoru. Viņi nekļūdījās. Kopš 2007. gada

13. septembra, kad sāka darboties specializētais centra autobuss, bijis vairāk nekā 500 izbraukumu un asinis ziedojuši vismaz 15 tūkstoši cilvēku. "70% no tiem, kas ienāk autobusā nodot asinis, to izdara gandrīz nejausi – gāja garām, ieraudzīja un iekāpa autobusā," stāsta autobusa virsmāsa Lilija Obuševa. "Ļoti daudzi iekāpj autobusā ziņkārības dēļ, taču nodod asinis un pārsteigti secina – nebija nemaz tik slikti! Tā jaunieši gluži nejausi izdara labu darbu."

Asinis jānodod ar gaišām domām

Lai nodotu asinis, nav nepieciešams vairāk par 10–15 minūtēm. Kad donors iekāpj autobusā, viņu vispirms sagaida reģistrators, tad laborants nosaka asinsgrupu, rēzus faktoru un to, kāds ir dzelzs līmenis asinīs. Pēc tam ārsts izdara donoru, lai noskaitīdrotu, lai viņam nav bijušas hroniskas saslimšanas, kādi ir viņa ieradumi un vai to vidū nav kāds kaitīgs. Tikai no katra godprātīguma ir

atkarīgs, vai viņš atzīsies, ka ir, piemēram, smēķētājs, jo pārbaudīt autobusā to nav iespējams. "Ja redzu, ka pie autobusa cilvēks stāv un smēķē, eju ārā un saku – jūs nedrīkstat nodot asinis. Vismaz stundu pirms asinis nodošanas nedrīkst smēķēt. Es negribētu, lai man pārlej asinis, kas piesātinātas ar nikotīnu," saka Lilija Obuševa. "Pats smēķētājs visdrīzāk negribētu, lai viņa bērniem vai vecākiem tiktu pārlietas asinis, kuru sastāvā ir nikotīns. Donoram jābūt veselam cilvēkam, kurš ziedo savas asinis ar gaišām domām un labvēlīgām emocijām. Viņa galvenais uzdevums – palīdzēt citam."

Vienas dienas laikā autobuss var pieņemt 60 ziedotājus, jo tajā ir konteiners, kurā ir vieta 60 donoru asiņu uzglabāšanai noteiktā temperatūrā. "Uzglabāšanas laiks ir ierobežots, ar to jokoties nevar, jo ar katru asins maisiņu mēs varam glābt cilvēka dzīvību," uzsvēr Lilija Obuševa. Laikā no sešām līdz 18 stundām Valsts asins donoru centra darbiniekiem ir jāpaspēj asinis

sadalīt trombocītos, eritrocītos un plazmā. Trombocītus iespējams uzglabāt tikai piecas diennaktis, eritrocītus – 35 dienas, plazmu saldētā veidā – trīs gadus. Vairāk nekā trīs gadu laikā, kopš darbojas autobuss, nav bijis dienas, kad kāds nenodotu asinis. Vidējais donoru skaits dienā ir 30, un, ja kāds uzņēmums sola, ka aptuveni tikpat liels donoru skaits būs tā darbinieku vidū, autobuss dodas arī izbraukumus uz birojiem. No 514 izbraukumiem, kas bijuši kopš 2007. gada 13. septembra līdz 2010. gada 31. decembrim, 144 bija uz uzņēmumiem.

Katru no autobusa iekāpējušajiem donoriem apkalpo visi septiņi autobusa brigādes darbinieki – šoferis, divas medmāsas, divi reģistratori, ārsts un laborants. "Ja autobusā ir kaut viens donors, mēs visi esam noslogoti," saka Lilija Obuševa. Kad donors nodevis asinis, viņš saņem centra sagādātus suvenīrus un atvadu vārdus: "Gaidīsim jūs atkal!"